

Kunda kandi rahvas pidas Jüri Parijõge meeles

Kunda Külaseltsi seltsimajas meenutati püha-päeval Siberi külast pärit lastekirjanikku ning pedagoogi Jüri Parijõge, kelle sünnist möödus 115 aastat.

Eva Klaas

eva@virumaateataja.ee

Lastekirjanik, pedagoog ja õpikute koostaja Jüri Parijõgi (endise nimega Parinbak) sündis Kunda lähedal Siberi külas 1892. aasta 2. septembril. Ta lõpetas lähedal asuvas Kunda külas rahvakooli ja seejärel 1909. aastal Rakvere linnakooli.

Edasi oli ta Rakvere lähedal Kaarlis õpetaja ja pidas siis üheksa aastat pedagoogiameetit Rakveres. Seejärel tulid juba õpingud Tartu ülikoolis ning koolmeisteritöö sealsetes koolides.

Kunda Külaselts mälestas kodukandist pärit kirjameest tema 115. sünniaastapäeval 2. septembril. Ehkki algselt oli mõte korraldada üritus seltsimaja pargis, koliti vihmade tõttu tulesse tingimustesse.

Kunda Külaseltsi seltsima-

ja sai eelmisel aastal küll PRIA raha eest peale katuse, kuid ülejäänud remondiks seltsil raha pole. Selleks et üritus toimuda saaks, tassisid ümbruskonna aktiivsed inimesed talgute korras seltsimaja saalist välja prahi ning põrandki sai ruumile alla.

Mälestati kodukoolis

Seltsimajas, mis kunagi oli külakool, kus Jüri Parijõgigi õppinud, mälestasid tuntud kodukandimeest tema omaksed, lähedal asuvate külade elanikud ning külalised kaugemaltki. "Kui Tallinnas elav kirjaniku poeg Endel Parijõgi kuulis, et üritus toimub vanas koolimajas, oli ta kohe valmis kohale tulema," ütles külavanem Maire Sepp.

Need, kes kirjaniku mälestust tähtsaks pidasid, said kuulata Endel Parijõge meenutusi isast, vaadata Viru-Nigula Haridusseltsi lühinäidendit "Kodused asjad" ja uudistada Kunda muuseumist toodud materjalidest ning sugulaste alles hoitud raamatutest koostatud näitust. Väljas olid nii esimese Eesti vabariigi ajal, Nõukogude okupatsiooni aastatel kui ka paguluses ilmunud raamatud. Tuju aitasid tõsta Rakverest kohale

soitnud ansambel Kungla ning rahvatantsijad Uhtnast.

JURI PARIJÕGI

- 1910-1915 - töötas õpetajana Kaarli vallakoolis;
- 1920-1921 - oli õpetaja Rakvere I algkoolis. 1921-1929 õpetaja, hiljem juhataja Rakvere õpetajate harjutuskoolis;
- 1940 - määrati Tartu õpetajate seminari direktoriks.
- 9. juulil 1941 tapsid kommunistid Jüri Parijõge Tartu vanglas.
- Raamatute esmatrukke: "Semendivabrik" (1926), "Laevapoiis päevilt" (1927), "Teraspoiss" (1937).

soitnud ansambel Kungla ning rahvatantsijad Uhtnast.

"Isa mäletan ise niipalju, nagu üks 11aastane poiss võib mäletada. Minu ja isa vaheline suhe oli väga hea. Isa oli suur autoriteet, samal ajal ei olnud tema ees mingit hirmu. Laste füüsilist karistamist polnud kunagi. Kõige suurem karistus oli see, kui pandi nurka. Niisuguseid kordi on elus olnud ka mõni üksik," meenutas Endel Parijõgi suhet isaga.

Endel Parijõgi arvas, et kirjutama hakkas isa juba koolipõlves, esimesed jutud aga ilmusid 1913. aastal Tallinna Teataja lisas. Sel ajal oli Jüri Parijõgi Kaarli vallakooli õpetaja.

Traagiline saatus

Jüri Parijõgi õppis ja töötas Rakveres ja selle ümbruses ligikaudu veerand sajandit. Ainuüksi selle aja jooksul kirjutas ta üheksa raamatut, sealhulgas oma peateosed "Tse-

mendivabrik" ja "Laevapoiis päevilt".

"1941. aastal oli isa õpetajate seminari direktor. Sõda käis juba, kommunistid tulid isale järele ning viisid ta kodust minema. Ta tapeti Tartu vanglas, nagu kõik tookord vangis istunud - kokku 192 inimest," meenutas Endel Parijõgi isa traagilist saatust.

Jüri Parijõgi rehabiliteeriti pärast Stalini surma 1950. aastate keskpaigas. "Tema teosed ilmusid uuesti. Need raamatud, mis Nõukogude ajal välja anti, ilmusid täpselt sellisel kujul, nagu nad on kirjutatud. Ilmumata jäid sellised jutud, mis ideoloogiliselt ei sobinud," rääkis Endel Parijõgi.

Kirjaniku mälestuseks viidi lilled ja küünlad kivi juurde, mis püstitati 1971. aastal Jüri Parijõge sünnitalu asukohale. Küünlad asetasiid teeneka pedagoogi mälestuskivi juurde lapsed, kes alles tänava kooliteed alustasid.

"Isa oli suur autoriteet, samal ajal ei olnud tema ees mingit hirmu."

Endel Parijõgi